

Skurups kommun

barnomsorg@skurup.se
anders.grundberg@skurup.se
eva.legrand@skurup.se

2019-05-13

1 (25)

Dnr-2018:11107

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Nils
Holgerssongymnasiet i Skurups kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Nils Holgerssongymnasiet i Skurup avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Nils Holgerssongymnasiet i Skurup i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor initierar och leder ett skolövergripande, strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor säkerställer att alla lärare har en strukturerad undervisning som innehåller en inledning och ett sammanfattande avslut och som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan har i låg utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

- Ett separat tillsynsbeslut har fattats, se nedan.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar arbetet med att ge lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning. I detta ingår att se till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt säkerställa att det finns förutsättningar för regelbunden samverkan mellan lärare i bedömningsfrågor.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 13 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:11107) i de handlingar som sänds in.

Ett separat tillsynsbeslut

I samband med kvalitetsgranskningen har så allvarliga brister i verksamheten uppmärksamrats att det har föranlett ett separat tillsynsbeslut, se *Tillsynsbeslut* den

13 maj 2019, *Dnr 2019:1865*. Av tillsynsbeslutet följer även särskilt angiven tid för uppföljning av vidtagna åtgärder.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektor på Nils Holgerssongymnasiet i huvudsak skapar en god grund för utveckling av utbildningen. Rektor leder en uppföljning och analys av kunskapsresultat i relation till undervisningen samt följer upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) följs dock endast till viss del upp och analyseras. Utifrån uppföljning och analys fattar rektor beslut om utvecklingsåtgärder och resursfördelning. Vidare visar granskningen att rektor i huvudsak leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektor skapar förutsättningar för lärare att samverka, försäkrar sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen och ser till att obehöriga lärare får en planerad och noga övervägd introduktion. Rektor ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga, men granskningen visar att de inte är fullt ut implementerade och inte tillämpas av alla lärare. Granskningen visar vidare att rektor inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete, även om enskilda insatser görs kring jämställdhet i utbildningen. Skolinspektionen ser ett utvecklingsbehov också vad gäller uppföljning av APL och fortsatt implementering av skolans arbets- och förhållningssätt, men Skolinspektionen bedömer att det som bör prioriteras är rektors strategiska jämställdhetsarbete. Detta särskilt mot bakgrund av den ojämna könsfördelningen på

skolan.¹ Till detta kommer att skolan redan har ett pågående arbete både vad gäller utveckling av APL och implementering av gemensamma arbets- och förhållningssätt.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av och det underlag som myndigheten har samlat in under besöket.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektor följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat. Rektorn säger att skolledningen har byggt upp ett system för uppföljning och analys av kunskapsresultaten eftersom det inte fanns när de började på skolan. Av inskickad dokumentation, *Skolledningens analys 2018*, framgår att rektor följer upp flera olika områden. De områden som följs upp är andelen elever med examen inom 3 år, andelen elever med anställning eller vidare studier efter examen, studieavbrott, resultat på nationella prov i jämförelse med kursbetyg, resultat på alla områden i Skolenkäten för elever och personal, betyg för avgångselever i form av andel betyg för respektive betygssteg och betyg i kurser med lågt resultat, behörig personal, arbetet i lärlagen och i skolans olika grupper. Kortfattad analys och i förekommande fall åtgärder för att förbättra resultatet anges också. Enligt rektor följs introduktionsprogrammen upp på samma sätt som övriga program. Även syftet med introduktionsprogrammen följs upp och uppföljningen visar att genomströmningen har varit god. Enligt både lärare och rektor följs även de individuella studieplanerna för elever på introduktionsprogrammen upp. Intervjuade lärare berättar att de varje år innan sommaren är delaktiga i arbetet med att följa upp och analysera kunskapsresultaten i alla ämnen. Elevhälsans representanter säger i intervju att de är delaktiga i uppföljning av elevers kunskapsresultat på individnivå, men inte på aggregerad nivå.

Av intervju med lärare samt inlämnad dokumentation framgår att rektor även följer upp de förutsättningar som har getts lärarna. Lärare berättar att rektor följer upp exempelvis personella och materiella resurser såsom lokaler och maskiner på

¹ Enligt nationell statistik uppgick andelen flickor på Nils Holgerssongymnasiet till 32 procent den 15 oktober läsåret 2017/18.

lärlagsmöten och arbetsplatsträffar och de säger att rektor är noga med att det ska vara en jämn arbetsbörda.

Vidare visar granskningen att rektorn, tillsammans med elever och lärare, systematiskt följer upp den skolförlagda undervisningens genomförande. I detta följs även upp att undervisningen genomsyras av värdegrundsuppdraget. Av inlämnad dokumentation samt intervju med lärare och rektor framgår att alla lärare inför det senaste medarbetarsamtalet gjorde en enkät med frågor om undervisningen som eleverna i en valfri klass fick fylla i. Utifrån resultatet analyserade lärarna sin undervisning med utgångspunkt från vad i undervisningen som fungerade, vad de skulle fortsätta med och vad de borde sluta med. Analysen utgjorde underlag vid lärarnas medarbetarsamtal och resulterade i en individuell utvecklingsplan för respektive lärare. I enkäten och på medarbetarsamtal ingick frågor om hur undervisningen genomsyras av värdegrundsuppdraget. Uppföljning ska göras av rektor genom lektionsbesök, vilket enligt både lärare och rektor har påbörjats. Rektor säger att de ska fortsätta med enkäter och med att prata undervisning på medarbetarsamtalen utifrån enkäterna.

Granskningen visar dock att det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) i nuläget endast till viss del följs upp och analyseras. Av inlämnad dokumentation och intervju med lärare och rektor framgår att skolan med stöd av Skolverket och APL-utvecklare har skapat strukturer och stödmaterial för arbetet med APL och att de håller på att implementeras. En av förstelärarna på skolan har i uppdrag att utveckla arbetet med APL. Rektor uppger att skolan säkerställer att alla elever får en APL-plats och att minst ett trepartssamtal mellan elev, handledare och lärare ska genomföras, men att de behöver fortsätta utveckla arbetet med det arbetsplatsförlagda lärandet för att säkerställa kvaliteten. Enligt rektor har de ännu inte kommit så långt som att följa upp kvaliteten på det arbetsplatsförlagda lärandet.

Utvecklingsåtgärder och fördelning av resurser

Granskningen visar att rektor utifrån analysen genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder. Av inskickad dokumentation samt intervju med lärare och rektor framgår att skolans prioriterade utvecklingsområde är att höja undervisningens kvalitet. Enligt rektor visar analysen av det som framkommit i kvalitetsarbetet samt vid verksamhetsbesök och medarbetarsamtal att kvaliteten på undervisningen är ojämn och att likvärdigheten behöver stärkas. Förstelärarnas respektive uppdrag har enligt rektor utformats utifrån de behov de sett i analysen; värdegrund och helhet i undervisningen, digitalisering, betyg och bedömning, skola och arbetsliv samt undervisning - specialpedagogiskt perspektiv av lärandet.

Granskningen visar vidare att rektor löpande fördelar resurser utifrån elevernas behov. Såväl lärare, representanter för elevhälsan och rektor säger att befintliga resurser fördelas utifrån elevernas behov. Exempelvis går yrkeslärare eller mentorer in som extra resurs i andra lärares ämnen i klasser där det finns behov och elevhälsans resurser i form av exempelvis handledning av lärare riktas utifrån behov. Av inlämnad dokumentation framgår även att rektor beslutat att det ska vara två lärare i flera ämnen där kunskapsresultaten varit låga, i syfte att höja resultaten. Rektor säger att hon omfördelar personalresurser hela tiden. Enligt lärare och elevhälsans representanter skulle det dock behövas mer resurser.

Rektors pedagogiska ledarskap

Granskningen visar att rektor i huvudsak leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag.

Granskningen visar att rektor skapar förutsättningar för personal att samverka och försäkras sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Av inlämnad dokumentation samt intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektor framgår att det finns olika forum för samverkan och kollegialt lärande på skolan, även om några lärare framför att det skulle behövas mer tid till samverkan. Lärarna ingår i lärlag som har fasta mötestider varje vecka. Rektor styr innehållet i mötet genom en dagordning för vad som ska tas upp. Lärare och specialpedagog ingår även i lärgrupper som träffas för samverkan varje vecka. Rektor styr samverkan genom förstelärarna som planerar innehållet utifrån sina respektive uppdrag, till exempel formativt lärande och APL, och syftet är kollegial samverkan. Någon lärare säger att rektor har varit tydlig med att tiden ska användas till samverkan och inget annat. Förstelärarna har gemensam mötestid varje vecka och samordnaren för förstelärarna har möte med rektor en gång i veckan och stämmer då av planeringen och återkopplar förstelärarnas uppdrag. Lärare säger att de framöver ska göra lektionsbesök hos varandra inom lärgruppen och att rektor ska följa upp det arbete som sker i samverkan genom de lektionsbesök som har påbörjats.

Samverkan sker även mellan lärare och APL-handledare. Av intervju med rektor och lärare samt inlämnad dokumentation framgår att skolan har skapat strukturer och stödmaterial för arbetet med APL. Såväl elever, lärare och rektor säger i intervju att lärarna exempelvis besöker APL-platserna och genomför trepartssamtal. Elever berättar att lärare har kontakt med handledare både före APL-perioden och under tiden.

Granskningen visar också att rektor ser till att skolan har tydliga arbets- och förhållningssätt, men att de inte är fullt ut implementerade. Av dokumentation samt

intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektor framgår att det finns rutiner och strukturer på skolan, men i alla grupper sägs att alla lärare inte följer dem. Rektor berättar att det har varit många rektorsbyten på skolan och att det under lång tid inte funnits några gemensamma rutiner och strukturer på skolan. Rektor säger att skolledningen är tydlig med vilka förväntningar som ställs på skolans personal och att det kommer till uttryck bland annat i skolans personalhandbok och den mall för lektionsstruktur som tagits fram. Lärare säger att rektor har börjat bygga en struktur och att det är ett stort framsteg jämfört med tidigare. Enligt rektor måste skolledningen fortsätta arbeta med att implementera rutinerna. Även lärare nämner att det finns en personalhandbok där det finns nedskrivet t.ex. vad mentorerna ska göra och att det finns en tydlig gemensam lektionsstruktur. Av skolans personalhandbok framgår bland annat vad det innebär/vad som ingår i att undervisa på skolan samt i att vara mentor/lärlagsledare/förstelärare. Vidare framgår praktiska rutiner samt vilka möten som finns, dess syften och vilka som leder dem.

Vidare visar granskningen att rektor ser till att obehöriga lärare får en planerad och noga övervägd introduktion. Av nationell statistik framgår att andelen lärare på skolan med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne uppgick till 82 procent läsåret 2017/18. I intervju med lärare och rektor framkommer att en av förstelärarna håller i en grupp för nyanställda, såväl behöriga som obehöriga, som träffas varje fredag. Under förstelärarens ledning pratar de utifrån styrdokumentet; exempelvis om läroplan, ämnesplaner, hur man ska planera undervisningen, bedömning och värdegrund. Nyanställda får dessutom en handledare/mentor i lärlaget. Intervjuade nyanställda lärare säger att de får mycket stöd och handledning.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det på skolan görs enskilda insatser i syfte att belysa jämställdhetsfrågor, men att det saknas ett skolövergripande strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn. Detta utvecklas närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor initierar och leder ett skolövergripande, strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt. Lärare ska se till att undervisningen till innehåll och upplägg präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektor ansvar för skolans resultat och för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.²

Elever nämner i intervju att jämställdhet är ett av skolans värdeord och säger att de har pratat lite om jämställdhet på skolan. De ger som exempel att de har pratat om skillnader mellan killar och tjejer och om jämställdhet på arbetsmarknaden. De säger också att lärare säger till om någon säger att en tjej inte kan göra något. Enligt intervjuade elever behandlas killar och tjejer lika på skolan, i undervisningen och på APL-platserna.

I intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektor framkommer att de ser ett behov av att arbeta med jämställdhet på skolan, men att det i nuläget inte bedrivs något skolövergripande, strategiskt jämställdhetsarbete. Andelen flickor på skolan uppgick enligt nationell statistik till 32 procent läsåret 2017/2018. Varken i tillgänglig nationell statistik eller i skolans kvalitetsarbete redovisas skolenhetens resultat uppdelat på kön. När det gäller uppföljning av undervisningen ur ett jämställdhetsperspektiv säger rektor att de har tittat lite på betyg utifrån kön. Intervjuade lärare och representanter för elevhälsan säger att det inte finns något direkt arbete kring jämställdhet som är styrt från rektor och de känner inte till att de på skolan diskuterar om killar och tjejer ges samma förutsättningar i undervisningen. Flera säger dock att det finns ett behov av att jobba med detta. Representanter för elevhälsan säger att tjejer på de mansdominerade utbildningarna på skolan får göra samma saker som killarna och att tjejerna tar för sig. De säger dock att det förekommer en lite väl tuff jargong bland elever på skolan och rektorn säger att det finns en machokultur i vissa branscher. Rektor berättar att det fanns mycket främlingsfientlighet på skolan när hon började 2017. Fokus i värdegrundsarbetet har

² Lgy 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper 2.6 Rektorns ansvar.

därför varit att motverka detta och de har ännu inte hunnit arbeta strategiskt med jämställdhet.

Sammantaget visar granskningen att det i nuläget saknas ett skolövergripande strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Rektors uppföljning av resultat och undervisning ur ett jämställdhetsperspektiv är begränsad och rektor har inte initierat något skolövergripande arbete för att exempelvis ge elever redskap att hantera den machokultur som de kan möta på APL och på sina kommande arbetsplatser eller för att motverka den tuffa jargongen på skolan.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektor inleder ett utvecklingsarbete med att mer systematiskt följa upp verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv och se till att det som framkommer i uppföljningen påverkar planering och organisering av skolans arbete.

Av Skolverkets Allmänna råd gällande systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att det som ska följas upp i det systematiska kvalitetsarbetet är de mål för utbildningen som finns i skollagen, läroplanerna, ämnes- och kursplanerna och andra författningar som styr verksamheten. Vidare framgår att syftet är att alla barn och elever ska erbjudas en likvärdig utbildning av hög kvalitet oberoende av bland annat kön.³

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

³ Skolverkets allmänna råd (2012), *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet* s. 12.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att undervisningen på Nils Holgerssongymnasiet i flera delar främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål, men utvecklingsområden finns. Undervisningen är varierad och anpassad utifrån elevernas förutsättningar och behov. Även om eleverna i huvudsak ges ett aktivt lärarstöd är inte all undervisning strukturerad så att den innehåller både en tydlig inledning och ett tydligt avslut. Syftet med lektioner är inte heller alltid tydliggjort för eleverna. Vidare visar granskningen att eleverna endast till viss del görs delaktiga i planeringen av undervisningen eller i sitt eget lärande. Skolinspektionen ser ett utvecklingsbehov vad gäller elevernas delaktighet, men bedömer att det som bör prioriteras är att se till att undervisningen är strukturerad och att syftet med lektionerna är tydliggjort för eleverna. När detta är tydligt för eleverna, bör ett utvecklingsarbete initieras även vad gäller elevers delaktighet i undervisningen och sitt lärande.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av och det underlag som myndigheten har samlat in under besöket.

Variation och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att eleverna får en varierad undervisning. Av intervjuer med elever, lärare samt av observationer framgår att undervisningen består av olika uppgifter och aktiviteter. Flera av de observerade lektionerna har ett upplägg med inledande gemensam genomgång och efterföljande arbete individuellt eller i grupp. Elever säger och ger i intervjuer exempel på att de får arbeta på olika sätt under lektionerna och att det finns en variation, även om de i något ämne arbetar mest individuellt. Representant för elevhälsan säger att hen vid handledning av lärare lägger mycket fokus på variation i undervisningen. Lärare säger att de planerar så att det ska bli en variation, exempelvis först muntlig genomgång eller filmvisning och därefter eget arbete. De säger också att de under längre arbetspass varvar teori och praktik. Även rektor säger att undervisningen är varierad.

Granskningen visar vidare att eleverna huvudsakligen ges ett aktivt lärarstöd. Intervjuade elever säger att lärarna hjälper dem under lektionerna, men att det kan ta tid eftersom många elever behöver hjälp. De säger att vissa lärare är jätteduktiga på att förklara och hjälpa till, men att andra är mer otydliga. Lärare berättar att de efter genomgång går runt och sätter igång eleverna och kontrollerar att de förstår, vilket

Skolinspektionen även ser under alla observerade lektioner. På alla observerade lektioner uppmärksammar och hjälper lärare både elever som ber om hjälp och elever som inte säger till, men som ser ut att inte arbeta eller ha fastnat.

Självförtroende och motivation

Granskningen visar att det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och att lärare generellt har höga förväntningar på eleverna. Intervjuade elever säger att de flesta lärarna har höga förväntningar och tror på dem, men att det finns enstaka lärare som inte gör det.

Elever ger exempel på lärare som är tydliga med att alla ska lyckas och som peppar dem hela tiden genom att till exempel ge komplimanger eller en klapp på axeln.

Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan samt av lektionsobservationer framgår att det finns en medvetenhet på skolan om vikten av att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära och att de arbetar med detta. På samtliga observerade lektioner berömmar och bekräftar läraren eleverna för deras arbetsinsatser och Skolinspektionen ser flera exempel på att lärare, när elever svarar fel på en fråga, inte säger att det är fel utan ber eleven tänka en gång till eller ställer ledande frågor så att eleven själv kommer fram till rätt svar. Elevhälsans representanter berättar att de på skolan ofta pratar om vikten av att ha höga förväntningar på eleverna och att relationen till elever är grunden för lärandet. Även lärare berättar hur de arbetar med att skapa relationer till eleverna och med att få eleverna att må bra i klassrummet. Lärarna ger också exempel på att de försöker höja elevernas motivation genom att knyta undervisningen till elevernas intresse eller yrkesutbildning/-inriktning. Exempel på detta ses också i en av de observerade lektionerna där eleverna arbetar med en muntlig presentation på engelska där de ska visa och berätta om något de gör i verkstaden.

Rektor säger i intervju att lärarna generellt har höga förväntningar på eleverna, men att det finns några lärare som skolläringen jobbar mer med i detta avseende.

Anpassning utifrån elevernas behov och förutsättningar

Granskningen visar vidare att undervisningens innehåll och arbetssätt i huvudsak är anpassat till aktuell elevgrupp. Flertalet observerade lektioner innehåller öppna uppgifter som kan utföras utifrån elevens individuella kunskapsnivå och på flera lektioner ges elever som blir färdiga fler uppgifter eller uppmuntras att utveckla sin uppgift. Elever säger att lärarna märker om de tycker att något är svårt och att de tar sig tid att förklara och hjälpa och att de då jobbar tillsammans för en lösning. De ger

som exempel att lärarna hjälper till att lägga upp en planering för eleven och att de kan få enskild hjälp av lärare både under och utanför lektionstid. Elever berättar att de får fler och svårare uppgifter om de snabbt blir klara och att de som kan mer sedan tidigare får svårare uppgifter redan från början. Men eleverna nämner också att de i vissa praktiska ämnen inte får mer att göra när de är klara samt att de kan få hjälpa en kompis eller ibland sluta tidigare om de är klara även med extrauppgifterna.

I intervju med lärare framkommer att de anpassar undervisningen utifrån elevernas förutsättningar. Lärare berättar att de jobbar mycket med individanpassningar och säger att de har förutsättningar att hjälpa elever som behöver mer stöd, även om det förstås alltid skulle behövas mer tid. De får genom elevhälsan, som har samtal med alla nya elever, snabbt information om elevers behov av extra anpassningar och om hur elever lär sig bäst. Lärarna berättar att de använder sig av uppgifter som är utformade så att de kan göras på olika nivåer utifrån elevernas förutsättningar och ger också exempel på hur de anpassar uppgifter både till elever som snabbt blir klara och elever som behöver mer stöd. I vissa ämnen är de två lärare i undervisningen vilket enligt lärare gör det möjligt både att motivera elever att nå längre och sitta ner med de som har svårt att nå målen.

Både representanter för elevhälsan och rektor säger att lärare och elevhälsan samverkar gällande anpassningar för elever och att lärarna arbetar både med att stödja och utmana eleverna i undervisningen. Enligt rektorn har det skett en positiv utveckling sedan Skolinspektionens senaste tillsyn.

Granskningen visar att även det arbetsplatsförlagda lärandet anpassas utifrån elevernas förutsättningar. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektor framkommer att skolan har en bra dialog med branschen och att APL-platser fördelas utifrån elevernas behov och kunskaper. Detta för att alla elever ska få lämpliga platser och lämpliga handledare utifrån sina behov.

Elevers delaktighet

Granskningen visar att eleverna till viss del görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Reflektera över sitt lärande

Granskningen visar att undervisningen innehåller öppna övningar och frågor, utan ett givet svar. På alla observerade lektioner arbetar läraren med öppna frågor som inte har ett givet svar och eleverna säger att de diskuterar mycket både i praktiska och teoretiska ämnen.

Vidare visar granskningen att eleverna till viss del ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. I skolans gemensamma mall för lektionsstruktur anges under momentet avsluta/utvärdera: Vad har vi gjort – hur gick det – vad lärde vi oss? Elever säger att flera lärare avslutar lektionerna eller dagen med att fråga vad de har lärt sig idag och vad de tar med sig till nästa gång, men att några lärare bara säger hej då. Intervjuade lärare säger att de ibland låter elever reflektera över sitt eget lärande och ger som exempel att eleverna fyller i en självvärdering inför utvecklingssamtal, att de arbetar med kamratbedömning och pratar med eleverna om vad de lärt sig idag. Flera lärare säger dock att de borde bli bättre på detta. Representanter för elevhälsan säger att man inte har kommit så långt som till avslut av lektionerna i implementeringen av den gemensamma lektionsstrukturen ännu. Även rektor ser att de behöver arbeta mer med att ge eleverna möjlighet att reflektera.

Granskningen visar att eleverna endast i liten omfattning ges strategier för sitt eget lärande. Flertalet elever säger att de inte pratar om hur man kan lösa uppgifter på olika sätt och de ger bara något enstaka exempel på detta. Några elever säger dock att de hade samtal med lärare när de började på skolan och att eleverna då fick säga hur de lär sig bäst. Även i intervju med lärare ges bara något enstaka exempel på att de pratar med eleverna om eller ger eleverna strategier för sitt lärande. I intervju med representanter för elevhälsan och rektor framkommer att de anser att skolans arbete med att ge elever strategier för sitt eget lärande behöver utvecklas.

Planera och utvärdera undervisningen

Granskningen visar att eleverna till viss del är delaktiga i planering av undervisningen. Av intervju med elever, lärare och representanter för elevhälsan framgår att elever får vara med och påverka arbets- och examinationsformer, men endast i liten omfattning ges möjlighet att påverka innehållet i undervisningen. Elever berättar att de får säga om de vill arbeta enskilt eller i grupp och om de vill redovisa muntligt eller skriftligt. De säger att de ibland får vara med och planera innehållet i lektioner, exempelvis kan de få välja vad de vill lära sig mer om eller fördjupa sig i, inom en kurs. Lärare ger exempel på att elever får vara med och bestämma om de vill ha muntlig eller skriftlig genomgång eller titta på film samt om de vill ha muntlig eller skriftlig redovisning. Endast ett par lärare ger i intervjun exempel på att elever är med och påverkar innehållet i undervisningen. Enligt representanter för elevhälsan får elever ibland vara med och välja examinationsform och rektor säger att eleverna har varit med och planerat innehållet i undervisningen någon gång i samband med uppstart av en kurs.

Granskningen visar vidare att eleverna är delaktiga i utvärdering av undervisningen. Av intervjuer och dokumentation framgår att eleverna utvärderar undervisningen i

samband med kursutvärderingar och genom den enkät om lärares undervisning som alla lärare på skolan gjort. Intervjuade elever säger också att de ibland får utvärdera enskilda lektioner genom att muntligt eller skriftligt säga vad som varit bra och vad som kunde vara bättre. Elever ger också exempel på att lärare gör förändringar utifrån deras synpunkter. En lärare har exempelvis gjort sina genomgångar kortare, efter att eleverna sagt att de var för långa. Intervjuade lärare ger exempel på att utvärderingar görs efter enstaka lektioner, efter avslutade områden och efter avslutade kurser. En lärare ger som exempel att hen har börjat använda tavlan mer efter att det i enkäten om undervisningen kom fram att eleverna önskade det. En annan lärare nämner att elever tycker att hen är för snabb och att hen därför använder sig av elever som "vakter" som säger stopp när det går för snabbt.

Strukturerad undervisning

Härutöver visar granskningen att all undervisning inte är strukturerad så att den innehåller både en tydlig inledning och ett tydligt avslut samt att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna inte heller alltid är tydliggjort för eleverna. Detta utvecklas närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor säkerställer att alla lärare har en strukturerad undervisning som innehåller en inledning och ett sammanfattande avslut och som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna.

Granskningen visar att man på skolan visserligen har tagit fram en mall för lektionsstruktur, men att alla lärare inte strukturerar sin undervisning på ett sätt som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna eller att lektionen innehåller både en inledning och en uppföljande avslutning.

Av 3 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Av inlämnad dokumentation och intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektor framgår att skolan har tagit fram en mall för lektionsstruktur som ska användas i undervisningen i syfte att uppnå struktur och igenkänning för eleverna. Strukturen tar upp följande moment: Återkoppling av vad vi gjorde förra gången, vad

vi ska göra idag (mål), varför vi ska göra detta (syfte), när (tidsramar), vem (ensam, par, grupp), avsluta/ utvärdera (vad har vi gjort – hur gick det – vad lärde vi oss), vad ska vi göra nästa gång.

Även om flertalet observerade lektioner innehåller en inledning och sammanfattande avslut och syfte presenteras på några lektioner, framkommer i alla intervjugrupper att skolans lektionsstruktur inte är fullt ut implementerad och att alla lärare inte tydliggör syftet med lektionen eller har en tydlig inledning eller sammanfattande avslutning. Elever säger att flera lärare inleder lektionen med att skriva på tavlan eller berättar vad de ska göra under lektionen och att de även skriver eller säger varför samt hur och när de ska göra det, men att några lärare inte gör det utan sätter igång arbetet direkt. Även när det gäller att tydliggöra syftet med lektionen säger elever att det varierar i vilken utsträckning lärare gör det och att vissa lärare inte gör det alls. När det gäller avslut av lektionerna säger elever att vissa lärare avslutar lektionerna med en sammanfattning och frågar då exempelvis vad de har lärt sig idag och vad de tar med sig till nästa gång, men att andra lärare inte har något sammanfattande avslut utan bara säger hej då.

Intervjuade lärare ger exempel på att de strukturerar lektioner med inledning, avslut och tydliggörande av syftet med lektionen, men de säger att det nog stämmer att alla lärare inte tydliggör syftet. De säger också att de tydliggör syftet främst i samband med uppstart av ett nytt arbetsområde, men att det sedan är mest fokus på vad de ska göra. Lärare ger exempel på att de avslutar en lektion eller en dag genom att fråga eleverna vad de gjort idag och vad de har lärt sig. Någon lärare ger exempel på att hen använt sig av så kallade exit-tickets.⁴

Representanter för elevhälsan delar bilden att alla lärare inte strukturerar lektionerna med inledning, avslutning och tydliggörande av syftet och säger att skolan planerar att följa upp att den gemensamma lektionsstrukturen följs genom lektionsobservationer. Rektor säger att lärarnas förmåga att hålla lektioner som är strukturerade är ojämna.

⁴ Så kallade exit-tickets är en metod för formativ bedömning som används för att stämma av en grups lärande. Eleverna får skriva korta utvärderingar av lektionen samt vad de lärt sig och ger detta till läraren vid lektionsslut

Det skiljer sig främst på individnivå, men också mellan programmen. Rektor bekräftar att alla lärare inte tydliggör syftet med lektionerna.

En viktig del i en undervisning som är välstrukturerad och organiserad är att läraren ser till att det finns en struktur på lektionerna, som innefattar introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning.⁵ Någon form av introduktion inför varje lektionsstart behövs för att tydliggöra för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen samt kan underlätta för dem att bli motiverade att arbeta under lektionen. På motsvarande sätt behöver varje lektion få en avslutning. Syftet med avslutningen är att läraren sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i ett lärande.⁶

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen rektor att fortsätta arbetet med att implementera en struktur för lektioner. I detta ingår att läraren genom en introduktion tydliggör för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen samt genom ett sammanfattande lektionsavslut följer upp med eleverna om syftet med lektionen har uppnåtts.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i låg utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

⁵ William, D. (2013) *Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken*, Lund: Studentlitteratur; Håkansson, J & Sundberg, D (2012) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*, Stockholm: Natur & Kultur.

⁶ William 2013; Håkansson, & Sundberg 2012.

I samband med kvalitetsgranskningen har så allvarliga brister i verksamheten uppmärksammats att det har föranlett ett separat tillsynsbeslut gällande trygghet och studiero (Beslut 2019-05-13, Dnr 2019:1865).

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att lärares förutsättningar att säkerställa likvärdighet i sin betygssättning är begränsade. Rektor analyserar avvikelser i betyg mellan nationella prov och kursbetyg men för inte diskussioner med betygssättande lärare om de avvikelser som identifierats. Rektor leder i nuläget endast till viss del ett gemensamt arbete för att säkerställa likvärdig bedömning och betygssättning. Rektor ser inte till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och ger inte heller tillräckliga förutsättningar för lärare att samverka vid bedömningar. Skolinspektionen ser ett utvecklingsbehov inom båda ovannämnda områden, men bedömer att det som bör prioriteras är arbetet med att säkerställa likvärdig bedömning och betygssättning. När förutsättningar för detta finns, bör ett utvecklingsarbete initieras även när det gäller rektors analys av eventuella skillnader i betyg mellan lärare.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av och det underlag som myndigheten har samlat in under besöket.

Analys av skillnader i betyg

Granskningen visar att rektorn inte i tillräcklig omfattning följer upp och analyserar eventuella avvikelser och skillnader i lärarnas bedömningar och betyg. Av dokumentation samt intervju med rektor framkommer att rektor följer upp betyg samt avvikelser mellan nationella prov och slutbetyg. Rektor gör en analys av betyg i relation till undervisningen (se under område 1 Rektors ledarskap) men gör inte någon analys av skillnader i betyg mellan olika lärare. Rektorns uppföljning samt nationell statistik visar att en hög andel elever fick högre kursbetyg än provbetyg på nationella

provet i Matematik 1A vårterminen 2018.⁷ I intervju med rektor framkommer att hon har lyft denna avvikelse i förstelärargruppen, men hon har inte gjort någon analys och inte heller fört diskussioner med lärare om avvikelsen. Rektor säger att de behöver analysera detta tillsammans med lärarna och föra den diskussionen.

Likvärdig bedömning och betygsättning

Härutöver visar granskningen att rektor endast i liten omfattning leder ett gemensamt arbete för att säkerställa likvärdig bedömning och betygsättning. Detta utvecklas närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar arbetet med att ge lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygsättning. I detta ingår att se till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt säkerställa att det finns förutsättningar för regelbunden samverkan mellan lärare i bedömningsfrågor.

Granskningen visar att rektor till viss del ger förutsättningar för kvalitetssäkring av betyg och diskussion kring bedömning och betygsättning, men att det i nuläget saknas en tydlig struktur för detta arbete och att det därför bygger på lärares egna initiativ.

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig och att rektor ska se till att betyg sätts i enlighet med skolförfattningarna.

Av dokumentation och intervju med lärare och rektor framgår att det finns en förstelärare på skolan med uppdrag att utveckla arbetet med formativt lärande samt betyg och bedömning. Uppdraget är dock relativt nytt och skolan har ännu inte tagit fram någon tydlig struktur för hur lärare ska ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg

⁷ Vårterminen 2018 fick 53 procent av eleverna högre kursbetyg jämfört med provbetyget i nationella proven matematik 1A. Motsvarande andel för riket uppgick till 37 procent.

Granskningen visar att vissa lärare samarbetar kring bedömning och betygsättning, men att det - förutom vad gäller APL - i nuläget inte är styrt av rektor utan sker på lärares egna initiativ. Lärare som undervisar tillsammans i klasser eller är flera lärare i samma ämne säger att de samarbetar och diskuterar bedömning. De säger dock att det hänger på enskilda lärares engagemang. Någon lärare som är ensam i sitt ämne säger att hen inte har någon att samarbeta med.

När det gäller bedömning och betygsättning av det arbetsplatsförlagda lärandet visar granskningen att lärare samverkar med APL-handledare och att det finns strukturer för detta. Intervjuade elever säger att det är tydligt både att det de gör på APL bedöms och hur det bedöms. Av inlämnad dokumentation samt intervju med lärare och rektor framgår att skolan har tagit fram strukturer och rutiner för APL och att trepartssamtal genomförs. Elever berättar att lärare har mycket kontakt med handledaren och att handledaren fyller i en skriftlig utvärdering av elevernas arbete.

Granskningen visar vidare att vissa lärare använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, men att även det sker på lärares egna initiativ. Vissa lärare säger att de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd och bedömningsportalen, men andra gör det inte. Rektor säger att alla lärare ska använda sig av skolans digitala plattform, i vilken man kan bedöma hur eleverna klarar olika moment kopplade till kunskapskraven, och alla lärare i gymnasiegemensamma ämnen har fått inloggning till bedömningsportalen. Enligt rektorn förekommer det att enskilda lärare samrättar, men det är inte något som är styrt från rektor. Enligt lärare och rektorn finns det inte något samarbete med andra skolor i arbetet, men rektorn säger att det finns önskemål om det.

Enligt Skolverkets allmänna råd om betyg och betygsättning bör rektor skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Rektor har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygsättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningsituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.⁸ Av Skolinspektionens granskning av skolors

⁸ Skolverkets Allmänna råd (2018) *Betyg och betygsättning*, s. 15, och 22-23.

arbete för en rättvis och likvärdig betygsättning i grundskolan framgår att rektors ansvar omfattar kontroll av bedömning och betygsättning men också att det finns en organisation i skolan som stödjer dessa processer. Förutom att skapa möjligheter för lärarna behöver rektor själv bidra och ge stöd i diskussionerna.⁹

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen rektor att utveckla arbetet med att ge lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. Ett sådant arbete bör genomföras med olika metoder, till exempel sambedömning av olika elevprestationer och med hjälp av nationella bedömningsstöd. Även samverkan med andra skolor kan genomföras för att främja en likvärdig bedömning. Detta är särskilt viktigt i kurser eller ämnen där det bara finns någon behörig lärare på skolan.

⁹ Skolinspektionen (2014) *Uppenbar risk för felaktiga betyg: En kortrapport om likvärdighet och kvalitet i skolors betygsättning*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 6.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Enhetschef

Signerat av: Cecilia Kjellman

X Johanna Tinghammar Bruck

Föredragande

Signerat av: Johanna Tinghammar

I handläggningen av ärendet har även utredare Tove Larsdotter Wertsén och Jenny Fahlman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier, dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 12 februari 2019 och den 14 februari 2019. Besöket genomfördes av Johanna Tinghammar Bruck och Tove Larsdotter Wertsén.

Nils Holgerssongymnasiet ligger i Skurups kommun. Skolenheten erbjuder utbildning på de nationella yrkesprogrammen fordon- och transportprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet samt naturbruksprogrammet. På skolenheten finns också introduktionsprogrammen språkintröduktion, yrkesintröduktion och programinriktat individuellt val. Skolenheten leds av en rektor och det finns även en biträdande rektor. Vid tidpunkten för tillsynen går 186 elever på skolan. På skolan finns även ett internat där det bor cirka 60 elever. Skolinspektionens har vid besöket observerat lektioner samt intervjuat elever och personal på samtliga program utom yrkesintröduktion och programinriktat individuellt val.